שלא כפניו ל"ל כו'. אם כא להחזיק שלא כפניו דמוכר כגון בעיר אחרת או אפי' באותה העיר שלא מדעתו של מוכר לא הויא חזקה אלא מ"כ מ"ל מוכר לאוקמי לך חזק וקני ואפי' אם נתן לו מעות לא קני במעות כגון בעיר שכותבין שטר דאין הכסף מועיל עד שיחזיר לו עד שיכתוב השטר כדאמרי' בפ"ק דקדושין (דף כו.) עלה דהך משנה נכסים שיש להם אחריות נקנין בכסף כו' אמר רב ל"ש אלא במקום שאין כותבין את השטר אבל במקום שכותבין את השטר לא קנה עד שיכתוב לו את השטר ואי פרש פרש שפירש בכסף אקנה קנין גמור אלא חזקה ושטר אבל מסתמא לא קני במעות עד דמחזיק: **בעי רב.** הך בריתא הוה שמיעא ליה דקתני בפניו אבל שלא בפניו לא הויא חזקה עד דא"ל בהדיא לך חזק וקני וקמבעיא ליה מי לימא דבמכירה מיירי אבל במתנה מכיון שאמר לו (ב) נותני לו קרקע זו והלך והחזיק שלא בפניו הויא חזקה ואע"ג דלא א"ל לך חזק וקני וכדמפרש טעמא לקמיה דנותן בעין יפה נותן או דלמא לא שנא: **מאי מיבעי ליה לאבא.** במתנה עסי ממכר ק"ו הוא דלא קני עד דא"ל לך חזק וקני: **ומה מכר דקיימיב ליה זוזי.** לוקח למוכר היום ולמחר לאחר שיחזיק שהרי ע"מ כן הוא מחזיק כדי לפרוע דמים למוכר דמוכר לא מפקיד כיון (ג)דקבל כל הדמים מ"ג יהיב ליה (ג) מקמי דמחזיק זוזי לא קנה כדפרישית לעיל וכגון במקום שכותבין את השטר כדתניא בקדושין (דף מ.) מכר לו ר' שדות בי' מדינות כיון שהחזיק בשדה אחת קנה כולן מה שאין בשניהן בד"א שנתן לו דמי כולן כו' אלמא אחר נתיבת דמים בעינן חזקה ואפ"ה אי א"ל מוכר לאוקמי לך חזק וקני הוי חזקה ואי לא לא: **מפנה.** דאין לו כי אם חסרון ממונו לא כל שכן דצריך למימר ליה לך חזק וקני ולא ליהוי חזקה עד דא"ל דדלמא לכשירלה להחזיק כבר חזר בו ממתנתו: **ורב.** דקבעי לה סבר אינה למימר מאן דיהב מתנה בעין יפה יהיב שמתמת מיתה נתן לו והלכך נתמ"ל ליה שילך ויחזיק ואינה למימר דכמאן דא"ל דמי והלכך מספקא ליה. ושמואל נמי דפשיטא ליה ס"ל היכא דאמרינן בעין יפה נותן ה"מ כגון לאחר שהחזיק ונתקיימה המתנה הוא דאמרינן בעין יפה נותן לו אבל שלא שייר לעצמו במתנה זו (ד) דאמרן לעיל [נא.:] המוכר שדהו לאשתו קנתה והבעל אוכל פירות במתנה קנתה ואין הבעל אוכל פירות אבל כל זמן דמספקא לן אי גמר להקנות המתנה או לא מספק אין לנו לומר שנתן את שלו במתנה עד דמפרש ואומר לך חזק וקני: **דאמר שמואל** (ה) **גדר גדר.** שהיה בנוי פחות מי' והשלימו לעשרה לפי שלא יוכלו לעלות עליו וליכנס בשדה: **פרץ פרלה.** הרמיב הפרלה: **דמעיקרא.** כשהיה פחות מי' לא הוו שלקי לה אין יכולין לעלות דרך עליו ליכנס בשדה שהיה עשוי בשיפוע או היה בנוי על מקום מדרון: **והשתא נמי לא שלקי לה מאי קעביד.** ואמאי הוי חזקה דכל בנין בלא טורף לא הויא חזקה: **ואלא דמעיקרא הוו שלקי לה.** מיהא בדוחק והשתא שהשלימו לעשרה לא שלקי לה כלל טובא עביד ואין זה ראוי לקרות כל שהוא ואע"פ שבנין כל שהוא גדר: **והשתא שלקי לה בדוחקא.** והיינו כל שהוא דכל שהוא אהני דהא אמאי שלקי לה קלת. ואמאי דנקט שמואל והשלימו לעשרה לאו דוקא דה"ה לפחות מי' (והוא) דהשתא אהני להכי דשלקי בדוחקא ומעיקרא הוי שלקי לה ברווחא ואורחא דמילתא נקט דסתם השלימו לעשרה מעיקרא שלקי לה ברווחא והשתא שלקי לה בדוחקא: **והשתא קעיילי לה ברווחא.** דפורתא אהני. ולא נעי לתרוצי דמעיקרא לא עיילי כלל והשתא עיילי לה בדוחק דטובא עבד דשוייה פתח. וגבי נעל כל שהוא נמי איכא לפרושי הכ"ג שסתם פתח קתימה כל שהוא דמעיקרא עיילי לה ברווחא והשתא עיילי לה בדוחקא ס"ג שקבע מנעול בדלת לנעול בו דהייטו בנין אבל סגר את הדלת ונעל במפתח בנכסי הגר אינה חזקה דאין זה אלא עושה מלוה לשמור בית חבירו ומבריח אדי מנכסי חבירו הוא כדלקמן בשמעתין. ואע"ג דגבי שבירות בתים אמרי' בפסחים (דף ד.) משמסר לו מפתחות הוי בחזקת שוכר וה"ה לגבי לקנותו ה"מ במוכר ומשכיר לחבירו אבל בנכסי הגר מי מסר לו מפתחות שיקנה הלכך צריך בנין כל שהוא: **נתן נדר.** בחור שבגדר השדה. וכולה שמעתי' אנכסי הגר קאי וה"ה לקונה דבר מחבירו: **נטל צרור.** מן הגדר ועשה בו נקב: **ה"ז חזקה.** וכגון דמהני לשדה כדמפרש ואזיל: **מאי נתן בו כו'.** למאי אהני האי נתינה ונטילה דליהוי חזקה: **אילימא נתן צרור וסכר מיא.** דאם נהר שוטף ורולה ליכנס דרך נקב ובא זה וסתם את הנקב בצרור וסכר את המים מן השדה שלא יכנסו בו (ו) שלא ישטפו את השדה: **ואפיק מינה מיא.** שנאספו לה מים בצד האחד ועשה נקב בצד השני כדי שיצאו לאחר: **האי מה זה דומה למשיב אבידה דכל ישראל מצווין להציל ממון חבריהם מן ההיזק ואין קרוי חזקה אלא דומיא דגדר ופרץ שעושה בו בנין או כל תיקון הצריך לו לשדה כגון משקה מים או זומר או זורע או חורש: דלמד לה מיא.** כמו למיד פתיל (במדבר יט) וילמדו לבעל פעור (תהלים קו). חיבר (ז) המים שבתוכו שלא יצאו לחוץ וחזו כמו משקה את השדה דומיא דחורש שמתקן את השדה ומייפו בהשקאה זו: **דפתח ליה מיא.** ע"י נטילת צרור נכנסו המים מן הנהר דרך חור שבכותל: **וא"ר אבי אר"י כ' שדות.** של גר הסמוכין זה לזה אלא שיש מגר אחד ביניהן: **החזיק באחת מהן.** כגון דרפק בה (ח) כדלקמן [נד.] ונתכוין לקנותה לבדה ולחברתה לא נתן לב לקנות קנאה לאותה שדה לבדה ואי לא הוה מגר ביניהם הוה קני את כולה משמע בתפילה כל שהוא: לקנות

שלא בפניו צריך למימר ליה לך חזק וקני בעי רב מתנה היאך אמר שמואל מאי תבעי ליה לאבא [א]השתא ומה מכר דקא יהיב ליה זוזי אי א"ל לך חזק וקני אין אי לא לא מתנה לא כל שכן ורב סבר [ב]מאן דיהיב מתנה בעין יפה יהיב וכמה כל שהוא כדשמואל דאמר שמואל [ג]גדר גדר והשלימו לעשרה [ד]ופרץ פרצה כדי שיכנס ויצא בה הרי זו חזקה האי גדר היכי דמי אילימא דמעיקרא לא הוו סלקי לה והשתא נמי לא סלקי לה מאי עבד ואלא דמעיקרא הוו סלקי לה והשתא לא סלקי לה טובא עבד לא צריכא [ה]דמעיקרא הוו סלקי לה ברווחא והשתא קא סלקי לה בדוחקא האי פרצה ה"ד אילימא דמעיקרא הוו עיילי בה והשתא נמי עיילי בה מאי עבד ואלא דמעיקרא לא הוו עיילי בה והשתא קא עיילי בה טובא עבד לא צריכא [ו]דמעיקרא הוו עיילי בה בדוחקא והשתא עיילי בה ברווחא א"ר אסי א"ר יוחנן נתן צרור והועיל נטל צרור והועיל ה"ז חזקה מאי נתן ומאי נטל אילימא נתן צרור וסכר מיא מינה נטל צרור ואפיק מיא מינה האי [ז]מבריח ארי מנכסי חברו הוא אלא [ח]נתן צרור דצמד [ט] לה מיא נטל צרור וארוח לה מיא ואמר רב אסי א"ר יוחנן ישתי שדות ומצר אחד ביניהן החזיק באחת מהן לקנותה קנאה לקנות

ה"מ במוכר ומשכיר לחבירו דאינה דומיא דמסר ליה דליקני אבל בנכסי הגר מאן מסר ליה דליקני ואין נראה לר"י דבהדיא אמר בפרק הפרה (כ"ק דף נב. ושם ד"ה יין) דלא קנה במסירת מפתח ולא מהני מסירת מפתח אלא שלא יצטרך לומר לו לך חזק וקני ודוקא גבי בדיקת חמץ הוא דתלי במסירת מפתח דמי שמפתח בידו עליו לבדוק לפי שבידו ליכנס ולבדוק ומה שפי' נמי דלא קני בנעילת דלת לא משמע כן בגיטין בהזורק (דף עז: ושם) דקאמר תיזיל אייבי ותיחוד ותפתח אלמא בנעילה לחודה קניא שלא היה יכולה לעשות מנעול דבשמת בשב"מ שרי שלא מתוקף דעתו עליו כדאמר לקמן ולא דמי נעילת דלת למבריח ארי דדוקא נתן צרור דסכר מינה מיא הוא דאמר בסמוך דהוי מבריח ארי אבל הכא שנועל בפני כל אדם ואין מניח אדם ליכנס מוכח מילתא שהבית הוא שלו וקני בנעילה לחוד וכן מוכח לקמן (דף נז.) גבי הא דתנן אלו דברים שיש להן חזקה ואלו דברים שאין להם חזקה ופריך בגמ' מ"ש ריש ומ"ש סיפא אמר עולא כל שאילו בנכסי הגר לא קנה כו' וקתני סיפא הכנים תרנגולין בתוך הבית ה"ז חזקה וקנה נמי בנכסי הגר וה"ט דהתם דקנה משום דמסתמא כשנתן שם תרנגולין נעל דלת לשמרן אלמא דקנה בנעילה אבל קשה לרשב"א דאמר לקמן הכונה פלטרין בנכסי הגר ובא אחר והעמיד להן דלתות קנה והתם מייבי בנעל דאי לא נעל אמאי קנה הא לבני בעלמא הוא דאפיק כמו קמא שכל אדם יכול ליכנס כשלא נעל אלא ודאי בנעל אייבי ומשמע דוקא שהעמיד דלתות אבל לא העמיד דלתות לא קנה בנעילה: (נעיל) **נעל** וגדר ופרץ **כל שהוא.** פ"ה דל"ג בפניו משום דבנכסי הגר לא שייך לפניו ואינה קשיא דאיכא למימר משום דנותן מתנה ואחין שחלקו נקט בפניו ומיהו ל"ג ליה דדייק בגמ' אבריתא דרב שרגיא בפניו אין שלא בפניו לא ואמתני' דאמתנה קתני בפניו אי גרס לה: (נעיל) **אטו כל הני לאו בני חזקה נינהו.** פירוש דמשמע ליה בד"א כמחזיק הוא דבעי ג"ש חזקה כלומר נמידי דשייך חזקה אבל בנותן כו' מש"ה פריך אטו הני כגון נותן מתנה והאחין שחלקו לאו בני חזקה ג"ש ניעבו: **אמר** שמואל **ומאי תבעי ליה לאבא ומה מכר בו'.** אע"ג דשמואל אית ליה ספ"ק דב"מ (דף טו.) דיפה כח מתנה מכח מכר לענין דלא טריף מיניה את השמת היינו אחר שכבר נתקיימה המתנה כדפ"ה: **האי פרצה היכי דמי אילימא דמעיקרא לא עיילי בה והשתא נמי לא עיילי בה מאי עבד.** נראה דל"ג (פ) דהיכי מצינן למימר השתא נמי לא עיילי הא כדי שיכנס ויצא בה קאמר לכך נראה כספרים דגרסינן דמעיקרא לא עיילי בה והשתא עיילי בה טובא עבד: **טובא** עבד. ואין זה כל שהוא אלא כו' ועבל נמי כל שהוא צריך לישב כענין הני:

אותה

מסורת הש"ס

(א) [נקמן פה. ע"ש.].
(ב) [נדרים לב. כ"ק נתן.].
(ג) [נ"ל דמקבל].

הגהות הב"ח

(א) גמ' דלמד ליה מיא נעל צרור דפתח ליה מיא: (ב) רשב"ם ד"ה כפי רב וכו' מכיון שאמר לו נתתי לו: (ג) ר"ה ומה מכר וכו' ת"ג יהיב ליה זוזי מקמי דמחזיק לא קנה: ושם נא"ד מה שאין בשניהן. ר"ב פי' דנכסף ונאמר אין מועיל קנין שדה אחת לשאר שדות: (ד) ר"ה ורב דקנני וכו' כתתנה זו בלום בדאמרינן: (ה) ר"ה דאמר שמואל גבי נדר שהיה: (ו) ר"ה אילימא וכו' שלא יכנסו בו בדי שלא: (ז) ר"ה דלמד וכו' מיכר את המים: (ח) ר"ה המחיץ וכו' דרפק בה פורתא כדלקמן: (ט) תוס' ד"ה הא' וכו' ל"ג ליה בסיי מצי למימר וכו' לא עיילו בה הא וכו' כספרים דגרסי דמעיקרא:

עין משפט נר מצוה

רים א מי' ס"מ מהל' מכירה הל' ח סמג עשין סב טוש"ע ח"מ סי' קנ"ב סעיף כ:
רב ב מי' שם הל' יא טוש"ע שם ס"ד ועיין כנור וכנ"י:
רבא ג מי' שם טוש"ע שם סעיף ה:
רבב ד מי' שם טוש"ע שם סעיף ד:
רבג ה מי' שם טוש"ע שם סעיף ה:
רבד ו מי' שם טוש"ע שם סעיף ה:
רבה ז מי' ס"מ מהל' יב טוש"ע שם סעיף י:
רבו ז מי' ס"מ מהל' אסורי הלסה ז סמג שם טוש"ע ח"מ סי' ערה סעיף ח:

רבינו גרשום

אע"ג דמחזיק המקבל לא קני עד דאמר ליה המוכר לך חזק וקנה: כמתנה היאך. צריך למימר ליה לך חזק וקנה אי לא. מי אמרינן בעין יפה נותן וקנה המקבל אע"ג דלא אמר ליה לך חזק וקנה: גדר גדר. שהיה קרוב לעשרה והשלימו המקבל לעשרה: שיכנס ויצא בה. דרך אותה פירצה הויא חזקה: דמעיקרא כשנדרה הנותן הוו סלקי ליה אינשי על אותו גדר ועכשיו הגביהו זה מקבל דלא יכלי אינשי למיסלק לה: טובא עבד. ואמאי קרי ליה כל שהוא: אי נימא נתן דסכר מיניה מיא. כלומר שראה מים שהיו באין דרך חור אחד לשטוף את השדה ונתן צרור באותו חור כדי שיעכב המים שלא ישטפו את השדה: נטל דאפיק מיא מיניה. שהיה כל השדה מלאה ולא היו יכולין לצאת ממנה ונטל זה צרור אחד מפאת השדה ויצאו המים דרך נטילת הצרור: האי מבריח ארי. כלומר מה חזקה הויא זו הא מצי למימר ליה הנותן או אחד מן האחין מצוה עבדת שהצלת נכסי כי כן חובה לבני ישראל להציל ממון חבירו ולא הויא חזקה: אלא נתן צרור דצמד לה מיא. שהיתה שדה בית השלחין דצריך לה מים הרבה תצמד לה. שסכך בצרור דרך צאת המים שלא יצאו מן השדה ולא סני לה בלי מים: נטל דפתח לה מיא. שנטל צרור א' ועשה דרך למים ליכנס דרך נטילת אותו צרור דבענין זה וראי [הוין] חזקה: בי שדות. של נכסי